

Євгенія
Сенік

БУДИНОК
із Сірників,
УЗЯТИХ ІЗ
РІЗНИХ КОРОБОК

УДК 82-3

С 31

Сенік, Євгенія

Будинок із сірників, узятих із різних коробок. Роман / Євгенія Сенік. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2019. – 352 с.

ISBN 978-617-614-239-3

Уособленням «бездомності» у новому романі Євгенії Сенік є персонажі, життєві історії та портрети яких базуються на реальних подіях, проте розглядаються крізь призму художнього твору. Кожен із героїв з різних причин втратив або добровільно покинув колишнє місце у суспільстві та опинився у швейцарській спільноті для безпритульних.

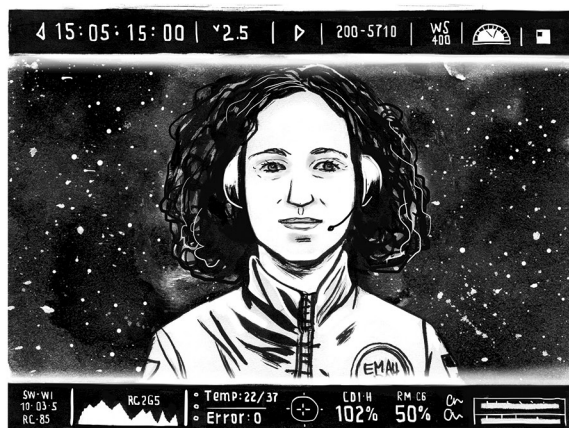
Усі права застережено. Відтворювати будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та в будь-який спосіб, зокрема електронно, без письмової згоди правовласників заборонено.

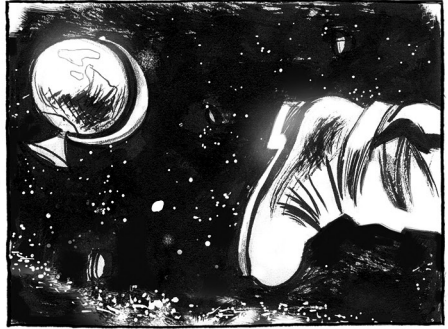
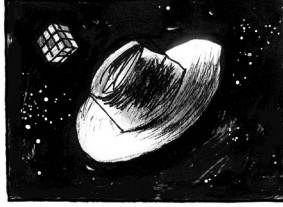
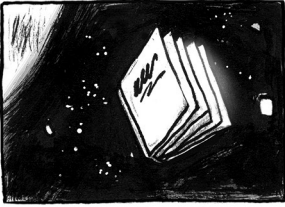
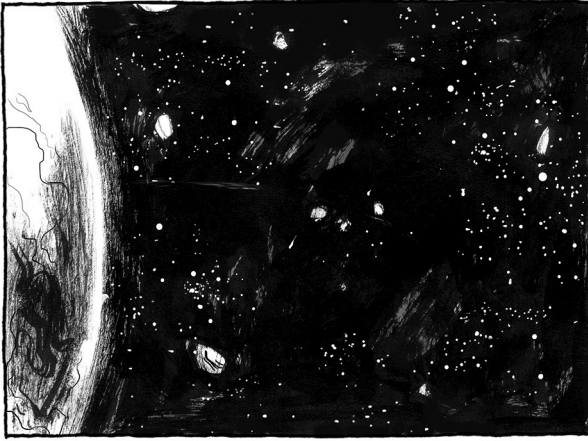
© Книги – ХХІ, 2019

© Євгенія Сенік, 2019, *текст*

© Сергій Костишин, 2019, *ілюстрації*

...Екіпаж до запуску готовий.
Прохання повторної перевірки
доступності виходу на орбіту...

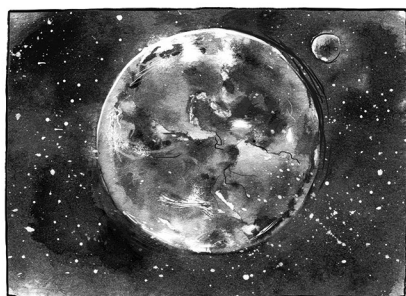

**Будинок із сірників,
узятих із різних коробок**

1

Я прокинулась від гучного голосу будильника, який закликав мене виходити зі своєї кімнати. Оділь була вже вдягнена і стояла біля вікна, наливаючи каву, вона ще не встигла мене зауважити. Перед тим як озватись, я затрималась у дверях і оглянула ще раз вітальню, вивчаючи її у ранковому світлі. Спробувала пригадати, як я тут опинилась, вловлюючи думку, що відтепер це мій дім. Годинник показував, що робочий день уже розпочався, але Оділь не поспішала мене будити, певно, через те, що я новенька і тільки вчора прибула. Подумала, що від завтра навряд чи мені вдасться так довго вранці залишатися в ліжку.

Я задумалась над тим, що мене сюди привело. І згадала лише глибокі сині очі та їхній пронизливий погляд. Він тривав понад дозволені незнайомцям три секунди і запав у мою пам'ять на кілька днів. Тоді мені просто стало цікаво, куди чоловік з таким виразним поглядом повертається увечері, до кого він поспішає, хто чекає на нього і хто є сенсом його буття. Той погляд і привів мене сюди, принаймні інакшого пояснення я для себе цього ранку знайти не змогла.

Наступного ранку і в усі ранки по тому я потрохи усвідомлювала ще одну причину свого перебування тут. Мені було самотньо. Там, по інший бік цивілізованого суспільства, я почувала часом нестерпні напади самотності, які не вписувались у норму. І дивно, що саме це привело мене в країну чи не найбільш самотніх людей, країну високого економічного розвитку і водночас країну, що посідає друге місце у світі за кількістю самогубств. «Це все через самотність», – казав той чоловік із глибокими синіми очима. «Вони заможні й мають усе, а тому самотні». Я йому повірила і поїхала за першої ж нагоди до того місця, де, як я думала, людей лікують від самотності.

Важко сказати, чому я опинилася серед них, чому взагалі залишилася без роботи і без даху над головою. Можна було б спробувати пояснити, як так сталося, але я і сама не мала відповіді. Просто в один момент зрозуміла, що більше не можу займатися тим, що робила до того, і жити так, як жила раніше. Мала відчуття гаяння часу, немов життя йшло, але проходило повз мене. Одного дня я звільнилася з роботи, яка перестала приносити задоволення. У мене був місяць, щоб знайти нову, аби не втратити помешкання, яке я винаймала. Але я чомусь цього не зробила. І це не було ані безтурботністю, ані легковажністю.

Хоча найближчі друзі, які надто переймалися моєю долею, пропонували мені гроші на життя, я здебільшого відмовлялась. Знала, що це нічого не вирішить. Хіба що на кілька днів, тижнів або місяців продовжить моє невизначене існування. Гроші не мали сенсу, мені бракувало не грошей – мені не вистачало життя. Я розуміла просту річ: бути людиною вже нелегко, тому друзі, близькі є для того, щоб полегшувати існування одне одному. Я ж утратила свою легкість і найменше хотіла когось обтяжувати. Одного дня зупинилася біля дзеркала і побачила свій тьмянний погляд. Мої очі втрачали вогонь, у них не було більше запалу, я пливла за течією буденних подій, поволі втрачаючи контакт із собою. Тому того ж дня подякувала всім за допомогу і визнала те, що було давно вже очевидним для тих, хто у будь-який спосіб намагався мені допомогти: я безпритульна. Спалакувала ті незначні речі, які в мене лишилися, і сміливо перетнула кордон. Якщо я не змогла знайти свого місця на землі, мені було байдуже, де бути безпритульною. Натомість я прагнула стати вільною.

Так я опинилась у притулку для бездомних. Тут у мене навіть не спитали про моє минуле і про те, чому я залишилася без дому. Це мене одразу дуже втішило. Попросили надати лише дві речі: паспорт і контактний телефон когось із родичів або друзів, на випадок, якщо зі мною щось станеться або я тяжко захворію. Лише раз спитали про плани на майбутнє, і я сказала, що не маю жодних планів. Той чоловік із синіми очима відповів, що відсутність планів – це вже плани. Я усміхнулася, мені стало тепло. Це були ті слова, які хочеться чути в такі моменти.

Про освіту чи фах мене не питали, тому я не сказала, що до приїзду в спільноту була вчителькою, учила людей різних мов, які тільки знала сама. У мене поцікавились лише, що я вмію робити, чим можу бути корисною. Я відповіла, що вмію добре прибирати, готую не так добре, але можу допомагати на кухні, якщо буде потреба. Також могла б сортувати речі й розставляти товар, бо дуже люблю порядок. Мені сподобалось те, що віднині не треба було платити за житло і їжу. Я мала змогу компенсувати витрати своєю роботою, такою незначною на перший погляд. Але тут вона була важливою, і головне, що я відчувала себе потрібною. Я знала, що ніхто їм не витратить пил з полиць і не доглядатиме квітів так старанно, як я. Вони не мали на це часу, роботи і так було надто багато. Для мене ж було втіхою працювати наодинці із собою.

Коли з'являється внутрішня пустка, робота з людьми є неприпустимою, адже тоді ми не можемо дати іншим нічого, крім цієї пустки. А працювати з дітьми у такому стані взагалі небезпечно. Але на прибирання жодна пустка не впливає. Тому я з чистою совістю могла братися до роботи. Я не знала, скільки часу проведу тут – два місяці чи п'ять років. Не хотіла про це думати. Уперше за довгий час я відчувала себе добре. Легкість нарешті почала повертатися до мене.

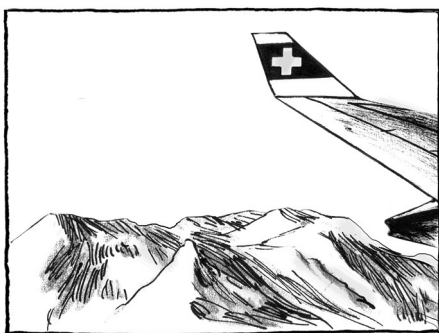
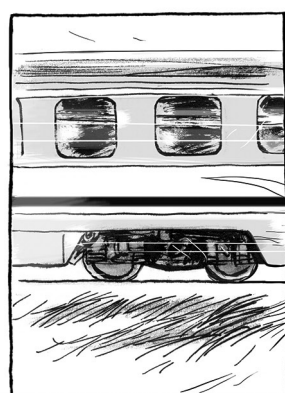
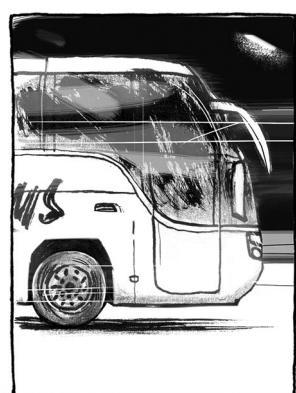
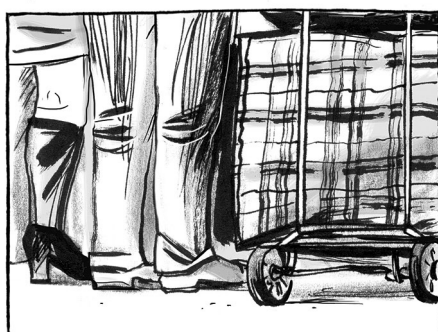
Але про все по порядку.

2

Il est normal
d'être différent

Я їхала в осередок з одним рюкзаком. Підстригла коротко волосся, певно, вперше в житті, й обрізала під самий корінь нігті, що рідко коли робила. Так я собі вирішила. Дорога переді мною була довгою, займала майже два дні. Мені було трохи страшно, але всередині я раділа. Тішилася насамперед передчуттям свободи, яку відкривала подумки для себе. Кордон із Польщею переходила пішки: мені якось сказали, що це треба пережити хоча б раз у житті, і ці слова запам'ятались мені своєю претензійністю. Я вирішила пересвідчитись у цьому сама. Численні металеві сітки і сталеві ґрати відділяли українців від решти світу. Кілька паспортих контрольних пунктів, скупчені за натягнутими сітками люди, які нетерпляче чекають своєї черги опинитись нарешті у вільній Європі й або зупинитись у першій країні, яка відкрила їм двері, у пошуках роботи, або майнути десь далі, розпорошитися по світу. Я належала саме до тієї другої групи. В автобусі до Перемишля казала собі: «Усе позаду, ти на свободі». Але сама ще мало вірила тим словам. У поїзді до Кракова я в них повірила цілковито і відчула глибоке полегшення. Важко пояснити чому, адже я люблю Україну і моє життя там було доволі цікавим і щасливим до певного моменту. Поки на мене не почало тиснути все одразу і найперше – оті замкнені двері й сітки, які не давали мені спокою ані вдень, ані вночі. Я не могла збагнути, чому ми, люди, що ходимо під одним небом, нам світить одне сонце, поділені на тих, кому можна літати, і тих, хто мусить бути прикутим до землі, до того самого клаптика землі. Я хотіла літати, хотіла просто знати, що мені це дозволено у будь-який момент. У поїзді до Кракова я відчула себе людиною, маленькою, незначною порошинкою на цій планеті, але порошинкою вільною. Відтепер до неї нема діла

je

нікому, ніхто не стежитиме за подальшими перетинами кордонів, я вільна летіти скрізь, куди заманеться. І я полетіла.

Мене підняв у небо маленький літак в аеропорту Кракова, і з цього моменту я остаточно зникла для тих людей, які знали про мене бодай щось. Коли ми йшли на посадку в Цюриху, перед очима постало диво – Альпи. Вони були божественні. Раніше я починала сумувати за небом, як тільки опинялася на землі. Коли ж я побачила Альпи з вікна літака, то зрозуміла, що земля, як і небо, теж має свою неповторність. М'яка посадка дала мені приємне передчуття того, що ця країна буде ласкавою до мене.

Мені треба було змінити ще два поїзди, перш ніж я опинилася в місці свого призначення, але з цього моменту будь-які хвилювання полишили мене і звільнили місце для глибокого спокою. Я хотіла зібрати цей спокій, немов росу з галявини, і передати його з рук у руки тим, кого залишила за спиною. Якби можна було вписати цю країну в одну фразу, я б сказала, що це країна тотального спокою. І якби я говорила про рай на землі, то мала б на увазі саме цю маленьку країну. Принаймні так мені здавалося спочатку. Або ж я просто хотіла в це вірити. Можливо, річ була в тому середовищі, до якого я потрапила після прибуття, може, у тому стані, в якому я перебувала. Але спокій був настільки приємним, що його не хотілося порушувати. Ці люди люблять свободу, я це відчувала, вони люблять її настільки, що не зазіхають на свободу інших. І перше, що мені дали тут, – це свобода дії і спокій буття.

Мене поселили у жінки на ім'я Оділь. Вона допомагала безпритульним уже багато років і погодилась узяти мене до себе, адже ночувати у спільноті я не могла. У ній мешкали самі чоловіки, тому Самуель, відповідальний за спільноту, вирішив не створювати зайвих проблем для жодної сторони. Оділь – чарівна і дуже активна, як на свій вік, пані. Її чоловік Ліланд був американцем, родом із Каліфорнії, а тому вона непогано говорила англійською, що значно полегшило мені життя. Загалом у франкомовному регіоні Швейцарії англійською майже ніхто не говорив, навіть у магазинах. Я чула і раніше про те, що франкомовні люди є заятими патріотами своєї мови. Вони настільки в неї закохані,

що не мають жодної гадки вивчати будь-яку іншу. Хлопці у спільноті жартома казали, що знають французьку, то навіщо їм вчити ще якісь мови. Тим паче вони тут, у Швейцарії, у регіоні, де люди говорять французькою, і їхати звідси нікуди не збираються. Можливо, вони мали рацію, якби я говорила французькою, а понадто народилась у Швейцарії, то навряд чи б опановувала якусь іншу мову або кудись їхала. А все ж не думаю, що швейцарці цінують цей спокій. Не впевнена навіть, чи вони його зауважують, як люди не зауважують повітря, яким дихають, а риби не зауважують води, в якій плавають. Посткомуністичні країни видавалися мені відтепер чимсь на зразок пекла. І там варто було народитись, провести дитинство і юність, щоб по-справжньому вміти цінувати спокій і не бажати собі нічого більшого, крім спокою. Думаю, швейцарців їхній спокій деякою мірою дратує, і вони, часто не вміючи його цінувати, шукають собі безпідставних причин для хвилювання. І знов-таки, можливо, на їхньому місці я б поведилася так само. Але я не була на їхньому місці, і це мене дуже тішило. Мене тішили також розміреність у їхніх рухах і ритмі життя, розуміння важливості відпочинку і якісної їжі. У цій країні з добре розвинутою соціальною системою було загалом усе добре, а тому її мешканці могли присвятити вільний час вишивці або плетінню, допомозі іншим, теплим зустрічам із друзями.

Я ж мала відчуття, немов мене випустили з в'язниці, наче хтось вирішив припинити мої поневіряння і викупити під заставу. Мене забрали, посадили в машину і відвезли у теплий і затишний будинок на околиці міста. Нагодували, оточили увагою і розумінням, дали спокій і, що найважливіше, свободу. Чому саме мене і як так сталося, я не знала, але мені було добре. По-справжньому добре. Я відчувала велику любов, і ця любов не обпалювала зсередини, я б сказала, що мене вщерть переповнювала глибока ніжність. Так, саме ніжність, я відчувала ніжність до всіх тих людей. Від нападів ніжності у мене час від часу зволожувалися очі. Ні, я не плакала, просто очі ставали мокрими.

Перші кілька днів у спільноті мені дали на адаптацію. Я могла вирішити сама, де працюватиму протягом дня або кому саме

допомагатиму. Мене це не розслабило, навпаки, від розуміння і довіри я прагнула працювати якомога більше. Сюди пасувало б інакше слово, бо працювати не зовсім підходить, адже я робила те, що мені подобається, і так, як мені подобається. Я могла собі дозволити робити щось дуже повільно й ретельно. Наприклад, добре витирати пил з полицок і розставляти на них книжки. Я загубилася на кілька днів у світі книжок, шкода, що не розуміла того, що вони до мене говорили. Але мені подобалося торкатись їхніх гладеньких палітурок, витирати з них пил і акуратно розставляти відповідно до розміру і жанру. Я могла зупинятись і завмирати на кілька хвилин з якоюсь із книжок у руках. Тоді час для мене зупинявся. Там я знайшла альбоми з репродукціями імпресіоністів, Мікеланджело, Леонардо да Вінчі. Могла досхочу їх розглядати і ставити знову на місце. Я могла також узяти їх собі додому, але тут це втрачало жодний сенс, бо я була вже вдома. Мене ніхто не підганяв і не перевіряв, а це давало той спокій і бажання робити свою справу добре, максимально добре.

Від початку нового тижня мені дали постійне місце роботи і розказали про графік, відтепер моя розміреність повинна була змінитись на зосередженість і спритність. Час адаптації минув, і я мала вступати на рівних з іншими компаньйонами – так називають тут мешканців спільноти – у новий робочий тиждень.

«Не вір усьому, що бачать твої очі та чують вуха. Тобі треба провести докладні соціологічні дослідження, щоб зрозуміти, як влаштована ця країна. Не довіряй першому враженню», – сказав мені Самуель, коли я поділилась із ним своїми думками. Я ж не бажала робити жодних соціологічних досліджень, а хотіла просто жити, замешкати хоч якийсь час у цій спільноті. Прагнула пізнати життя в дещо ізольованому середовищі, зрозуміти його або принаймні спробувати зрозуміти. Для цього мені потрібен був провідник, людина, яка в цьому тямить більше, ніж я. Самуель погодився на першому етапі стати для мене таким провідником і відповідати на ті численні питання, які виникали у мене протягом дня. Зрештою, він підтримував кожного, хто був новеньким у спільноті. І в цьому й була головна особливість роботи тут.

Я й досі не могла йому сказати, як довго планую тут бути, але мені здалося, що я хочу залишитися назавжди. Мені було настільки добре, що нічого більшого я вже не бажала, окрім як лишитись у цьому стані. Самуель сказав, що зазвичай ті, хто каже з перших днів, мовляв, залишаться назавжди, не затримуються надовго у спільноті. Я ще не мала на це своєї відповіді. Утім, мені й самій було цікаво.

3

Мені гостинно відкрили двері спільноти і тепло зустріли близько двадцяти чоловіків різного віку й національності. Вони оточили мене надмірною увагою, так що мої щоки часто палали під їхніми поглядами. Ця увага була спричинена більшою мірою тим, що я була чи не єдина серед них жінка. Крім того, молода, крім того, незаміжня. Я ж відповідала на їхнє тепло своєю не менш теплою усмішкою, бо нічого іншого я не мала, і сказати їм анічогісінько, крім *bonjour* і *merci*, їхньою мовою не могла. Я тішилася ними, радо перебувала серед них. Не втомлювалася дивуватись атмосфері, їхній дбайливості, опіці, турботі про мене. Натомість їх дивувала моя м'яка зовнішність і те тепло, яким я ділилася навзаєм. Я ж прагнула віддати все, що маю, адже вони давали мені найнеобхідніше для швидкого одужання – відчуття своєї значущості та потреби.

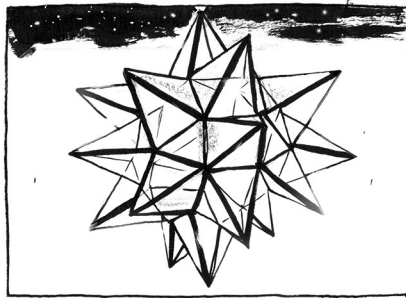
Тут я відчула, що мене люблять. І люблять не лише за приємну зовнішність і милу усмішку, а за те, що я є. Я їх також одразу полюбила. Одразу всіх. Мені навіть видавалося, що я їх любила ще до того, як сюди потрапила, не знаючи в обличчя, не здогадуючись, хто вони і звідки. Кожен із них поведився по-різному, а обмеження у спілкуванні ускладнювало декому реалізацію бажання сподобатися мені. Але вони мені подобались усі, дуже різні й дуже однакові водночас. Вони без упину говорили мені компліменти, постійно питали, чи добре мені тут. Я ж дивувалася тому питанню, бо все було просто чудово: їжа, робочий графік та умови праці. Я не те що не мала претензій, а була невимовно вдячна за все, абсолютно за все. Хтось приносив мені взуття, хтось одяг, дехто підносив каву, а ще дехто дарував милі дрібнички. Аж у якийсь момент я почала відчувати, що захоплююся від їхньої уваги. Немов переїла шоколаду, нехай навіть найкращого швейцарського шоколаду, але і його буває забагато, а мені ж його й далі клали до рота.

Я розмовляла з ними, говорила, коли траплялася людина, яка мене розуміла, німецькою чи англійською, пізніше робила перші кроки французькою. Питала їх про життя, про самопочуття й очікування від життя. Вони радо ділилися зі мною і навіть часом приходили поміж роботою, щоб розказати свої історії. Я охоче слухала, а вони охоче оповідали. Через їхні історії я прагнула зрозуміти, чому ми тут. Думала, якщо знатиму, чому кожен з них опинився у спільноті, то й для себе знайду відповідь на запитання: що роблю тут я?

З плином часу наші стосунки з компаньйонами пережили кілька етапів розвитку. Уже за перший місяць хвили змінились від активних виявів уваги до відсторонення і навіть повного ігнорування мене. Я усміхалась їм радо, але кожен із них сприймав цю усмішку по-своєму. Вислуховувала їх уважно, та кожен цю увагу теж трактував по-різному. А я ж поза іншим не мала жодного бажання заводити з кимось тут стосунки: надто обмежена територія, усе спостерігається пильними поглядами. Когось виділяти з-поміж інших мені не хотілося. Я прагнула бути з ними на рівних, бути однією з них, такою, як вони, розчинитись у їхньому світі. Хотіла поділити свою увагу до них порівну. Але це було неможливо від самого початку. Вони робили активніші кроки, а коли зустрічали супротив, лютилися, і часто саме на мене. Дехто зі мною переставав розмовляти, зачиняючи просто перед моїм носом двері, дехто повертався спиною, коли я віталась, а хтось тим часом утішав і розпитував, як я себе почуваю. І від тих хвиль мене починало штормити у світі чоловіків, яких я дуже любила, але з такою кількістю не могла собі дати ради. Сама ж на той час потребувала лише друга. А понад те, мені бракувало доброї подруги. Я дещо недооцінювала присутність жінок у своєму житті до цього моменту. У мене було багато подруг, певно, тому і не цінувала, бо вони були поруч завжди. Тут мене оточували чоловіки на будь-який смак; я мала надмір їхньої уваги, від якої мені почала паморочитися голова. Отож я вирішила скоротити свої візити до них. Оділь сказала мені, що по суботах і неділях я не мушу ходити у спільноту. А тому я змогла спокійно проводити вихідні в її затишному будинку.

4

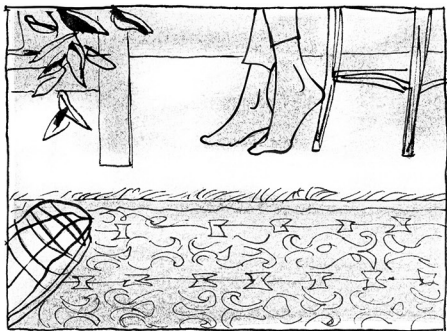
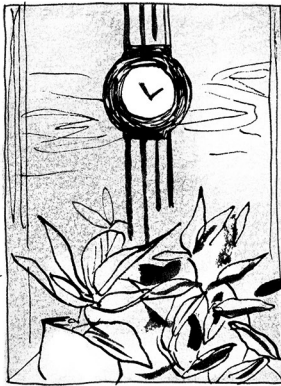
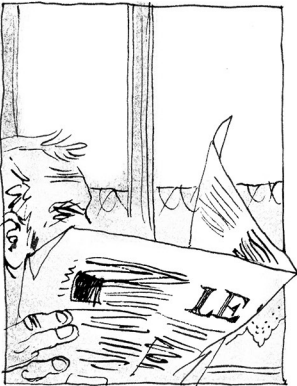
Odile

Однак не самі лише компаньйони становили спільноту. Поза ними було багато волонтерів, які приходили кожен у визначений день, щоб допомогти своєю роботою. Насамперед це були жінки переважно пенсійного віку, вони працювали у магазині з одягом на третьому поверсі. Волонтерки мали окремий графік і порали свою роботу чудово, так що ні Самуель, ні його помічники не мусили й заглядати до того відділу. Хоча я була жінкою, але мене вкрай рідко залучали до праці на горішньому поверсі. Я ж і не наполягала. Робота з хлопцями мені була більше до душі. Однією з волонтерок була Оділь, яка ласкаво прийняла мене у своєму домі. Саме Оділь випала доля стати на той час моєю мамою, сестрою, а згодом і подругою. Вона про це не підозрювала і навіть того не очікувала, утім, як і я сама.

Оскільки Оділь та її чоловік говорили англійською, у цій сім'ї мені було нескладно адаптуватися до нового середовища. Перше, що сказала Оділь після мого прибуття, запам'яталося мені назавжди: «Я просто люблю людей». Підтвердження тих слів я сама бачила пізніше щодня. І та простота її любові вражала мене часом у саме серце. Тоді ж, першого дня, аби завести розмову, я спитала її, хто намалював картину, що висіла в коридорі. «Це перша дружина Лі. Вона гарно малювала». У цих словах зосередилась відповідь, чому варто було, якщо навіть не любити, то неодмінно поважати Оділь.

Моя вдячність цій родині й цій жінці зокрема була безмежною. Не знаючи ані хто я, ані який маю характер і звички, вони погодилися прийняти мене на стільки часу, скільки буде потрібно.

Понадто, Оділь віддала мені свою кімнату, сама ж перебралася до кімнати для гостей. Вони мали чудовий старий будинок, що стояв майже на околиці міста. Крайньою була хіба спільнота.

У кімнаті на мене чекали квіти й затишок. Вікно у стелі неймовірно мене втішило. Завжди мріяла мати кімнату з видом на небо, так щоб, засинаючи, можна було споглядати зорі. Картини прикрашали стіни, а на поличках стояли книжки та милі дрібнички. Геть у всьому був помітний доторк рук Оділь і доторк Франції через її руки.

Оділь була вчителькою французької, походила із Західної Франції. Вона була надзвичайно працьовита і, попри свій вік, здавалось, не знала втоми. Вона вмila майже бездоганно робити безліч різноманітних справ, іноді навіть одночасно. Казала, що всім цим умінням завдячує своїй мамі. Оділь любила погостити і завжди мала якісь цікаві історії зі свого життя у Франції, Америці чи Швейцарії, Африці чи Австралії. Вона рідко на щось нарікала і майже ніколи не жалілася на своє здоров'я. Мала переважно добрий настрій і чудове почуття гумору. Відтоді, як я постановила не ходити на вихідні до спільноти, ми проводили з Оділь багато часу у спілкуванні щосуботи та неділі. Вона допомагала мені опановувати французьку, супроводжувала мої перші кроки. Я шукала можливості всіляко допомогти Оділь у її хатніх справах, аби хоч у найменший спосіб віддячити їй за її безмежну доброту. Таким чином і я могла вчитися любити людей аж настільки. У вільний час Оділь любила вишивати. Раз на два тижні у четвер ми розсували з нею стіл, щоб по обіді в її вітальні могли зібратися жінки. Разом вони гарно проводили час за вишиванням.

Її любов до краси можна було помітити навіть неозброєним оком. Вишиті рушники у ванній, картини у вітальні та на веранді. Вишуканий смак поширювався навіть на вбиральню: маленька ваза із квітами біля умивальника, репродукція синіх ірисів Вінсента ван Гога, ніжно-блакитна плитка і килимки, що пасували за гамою кольорів, вазон на підвіконні. Ця кімната стала моєю чи не найулюбленішою в цілому будинку. І я заповзялася підтримувати в ній чистоту, хоча Оділь рідко коли зверталася до мене по допомогу.

Навіть коли вона просила їй допомогти, то робила це в дуже делікатний спосіб, виявляючи тим самим повагу до свободи вибору іншої людини: «Чи не хотіла б ти мені допомогти? Лише на п'ятнадцять хвилин мені потрібна буде твоя невеличка допомога». Я кидала все, чим займалась до того, щоб негайно допомогти Оділь. На що вона поспішала заперечити: «Ні-ні, це зовсім не терміново. Закінчи свої справи, а тоді я проситиму твоєї допомоги». Усі мої справи ставали неважливими і вторинними, коли Оділь про щось просила. Вона і її чоловік Ліланд давали мені цілковиту свободу, водночас оточуючи турботою. В їхньому домі я могла проводити вдосталь часу на самоті, чого надзвичайно потребувала після перенасиченого спілкуванням і великою кількістю людей дня. «Мені часом прикро, що ти усамітнюєшся у своїй кімнаті, але я поміркувала: певно, ти потребуєш побути наодинці». Я ж подумала, що так мало є людей, які вміють це зрозуміти і дарують іншому таку можливість.

У вільний час ми ходили разом на закупки, у кіно або на виставки. Оділь багато чим цікавилась і могла підтримати будь-яку розмову під час наших перерв на каву. Вона не мала мобільного телефона, але була пунктуальною, коли ми про щось домовлялись. Коли ж Оділь зникала і ні я, ні її чоловік не знали, де вона, тоді ми з Лі сідали разом у вітальні на крісла і, майже не ворухачись, смиренно чекали на її повернення. Здавалось, життя в цьому будинку завмирало з відсутністю в ньому Оділь.

Оділь навчила мене тихого щастя. Ніде й ніколи до того я не була такою щасливою, настільки спокійно щасливою, як у їхньому будинку.

5

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію книги.